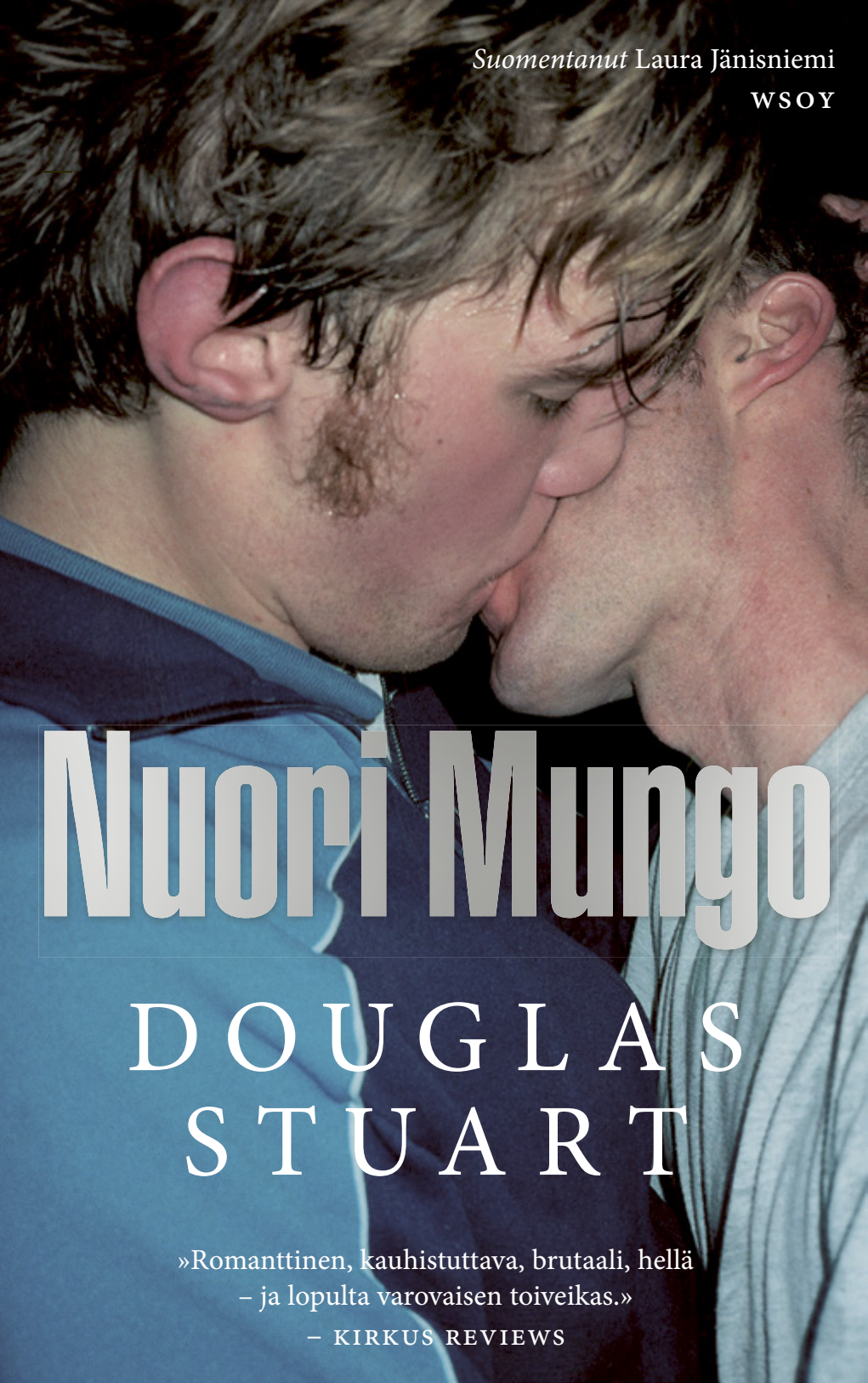

Suomentanut Laura Jänisniemi

WSOY

Nuori Mungo

DOUGLAS
STUART

»Romanttinen, kauhistuttava, brutaali, hellä
– ja lopulta varovaisen toiveikas.»

– KIRKUS REVIEWS

Douglas Stuart

Nuori Mungo

SUOMENTANUT LAURA JÄNISNIEMI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Kirjallisuuden vientikeskus FILI on tukenut tämän kirjan kääntämistä.

John Donnen runon ”Kirppu” sivulla 215 suomentanut Aki Salmela,
julkaistu runouden verkkolehti Janossa.

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS

Young Mungo

COPYRIGHT © 2022 BY DOUGLAS STUART

SUOMENKIELINEN LAITOS © LAURA JÄNISNIEMI JA WSOY 2023

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

ISBN 978-951-0-49252-9

PAINETTU EU:SSA

Alexanderille ja kaikille Glasgow'n lempeille pojille

SEURAAVASSA TOUKOKUUSSA

1

LÄHESTYESSÄÄN KADUNKULMAA Mungo pysähtyi ja ravisti miehen käden olaltaan. Ele oli niin määrätietoinen, että se yllätti kaikki. Mungo kääntyi ympäri ja katsoi silmät sirrillään vuokrasunnon ikkunaan, ja silmäkulmat alkoivat taas nykiä. Äiti katseli poikaansa tähkäkuvioisen valoverhon läpi ja yritti vakuutella itselleen, että Mungo vain iski iloisesti silmää, morsetti somasti, että kaikki menisi hyvin. H. Y. V. I. N. Sellainen hänen kuopuksensa oli. Hymyili silloinkin kun ei hymyilyttänyt. Mungo teki mitä tahansa, että muille tulisi parempi mieli.

Mou-Mou pyyhkäisi verhon sivuun ja nojautui karmia vasten kuin maksullinen nainen. Hän kohotti teemukiaan ja naputti ikkunaa lakatuilla kynsillään. Hän oli valinnut väriksi helmiäishohtoisin pinkin, jotta sormet näyttäisivät freesimmiltä, sillä jos kädet näyttäisivät nuoremmilta niin ehkä kasvoinkin, ehkä koko nainen. Hänen katsellessaan Mungoa poika liikahti taas, jalat kääntyivät kohti kotia. Äiti huiskaisi helmiäiskynsillään, hätisti pojan matkaan. *Ala mennä!*

Poika seisoi vähän kumarassa reppu pienenä kyttyränä selässään. Koska hän ei ollut oikein tiennyt, mitä pitäisi ottaa mukaan, hän oli pakannut reppuun yhdentekevää sälää: ylisuuren Fair Isle-villapaidan, teepusseja, kulmista nuhjaantuneen piirustuslehtiön, Ludo-pelin ja muutaman puolilleen puristetun tuubin lääkesalvaa. Silti hän huojui kadunkulmassa aivan kuin voisi kellahtaa repun painosta selälleen katuojaan. Mou-Mou tiesi ettei reppu

ollut painava. Hän tiesi että pojan omat luut olivat muuttuneet kuolleeksi painoksi.

Tämä oli Mungon omaksi parhaaksi, ja silti hän kehtasi tuijottaa äitiään murheellisen näköisenä. Oli niin kuuma ettei Mou-Mou jaksanut moista hölynpölyä. Mungo kävi hänen hermoilleen. *Ala mennä!* äiti toisti äänettömästi ja otti kulauksen kylmää teetä.

Miehet seisoskelivat tien mutkassa. Molemmat huokasivat, vilkaisivat toisiaan ja naurahtivat, laskivat sitten kassinsa maahan ja panivat tupakaksi. Mou-Mou näki että he olisivat halunneet päästä jo matkaan – näillä kapeilla kaduilla ei pidetty vieraista naamoista – ja että vaati kärsivällisyyttä olla hoputtamatta poikaa. Miehet ymmärsivät olla painostamatta Mungoa näin lähellä kotia, nyt kun hän voisi vielä pinkaista pakoon. He vilkuilivat häntä silmät sirrillään, valppaina, odottivat hänen seuraavaa siirtoaan, ja kädet pyörivät housuntaskuissa heidän korjatessaan reisiin takertuneiden kivespussien asentoa. Päivästä tulisi kostea ja painostava. Nuorempi miehistä hypisteli kaluaan. Mou-Mou lipaisi alahampaitaan.

Mungo nosti kättään vilkuttaakseen, mutta Mou-Mou vain tuijotti häntä vihaisesti. Poika varmaan näki ilmeen tiukkenevan tai tuli ehkä ajatelleeksi, että vilkuttaminen olisi lapsellista, koska ele jäi puolitiehen, pelkäsi haraisuksi, ja hän näytti siltä kuin olisi hukkumaisillaan.

Mungo muistutti lököttävissä sortseissaan ja ylisuudessa anorakissaan jonkun toisen vanhoihin vaatteisiin puettua katulasta, mutta kun hän pyyhkäisi kiharapilven kasvoiltaan, Mou-Mou näki leukaperien kiristyvän ja muisti, että pojasta oli jo tulossa päättäväinen nuori mies. Mou-Mou naputti taas ikkunaa. *Älä yhtään äkäile siinä.*

Nuorempi miehistä siirtyi lähemmäs ja kietaisi kätensä Mungon hartioille. Käden paino sai Mungon sävähtämään. Mou-Mou näki pojan hieraisevan kylkiään ja muisti violetteina hehkuvat ruhjeet kylkiluiden kohdalla. Hän naputti ikkunaa. *Luojan tähden,*

menkää nyt jo! Silloin hänen poikansa painoi katseensa maahan ja lähti vihdoinkin liikkeelle. Miehet nauroivat taputellessaan häntä selkään. *Kiltti poika. Reipas poika.*

Mou-Mou ei ollut uskonnollista sorttia, mutta ojensi silti pinkit kyntensä kohti taivasta ja ravisteli niitä huutaessaan hallelujaa. Hän kaatoi teenjämän rutikuivan rön sylilijän juurelle, täytti mukinsa väkevällä viinillä, sääti musiikin kovemmalle ja potkaisi kengät jalastaan.

Kolmikko matkasi paikallisbussilla Sauchiehall Streetille. Glasgow'ta korvensi harvinainen helle, ja he joutuivat paarrustamaan vastavirtaan auringossa punakoiksi paahtuneiden paidattomien miesten välitse. Kadunvarren penkit olivat täynnä mummeleita, joilla oli pulleat käsivarret, siveä hattu ja siisti villakangastakki ja joiden ylähuuli pukkasi hikeä. Tahmeanaamaisten lasten juoksennellessa kadun puolelta toiselle naiset antoivat leukansa painua vasten uhkeaa rintavarustusta ja torkkuivat helteessä. Mungon mielestä he muistuttivat lähiön kyyhkysiiä, isoja laiskoja puluja, joiden silmät olivat puoliummessa ja pää kaulahöyhenten kätköissä.

Kaupunki raikui, kun katusoittajat kilpailivat oraniaisveljeskunnan marssiorkesterin äänekkään harjoitustuokion kanssa. Oraniaalaisten pikkolohuilut lurittivat kuin visertävät linnut lambeginrummun raskaan paukkeen säestyksellä. Sävelmä oli niin koskettava että eräs iäkäs, hienostuneen näköinen herra joutui kaihon valtaan, ja suuret kastehelmikyynelät valuivat hänen poskiaan pitkin. Mungo yritti olla tuijottamatta miestä, joka itki avoimesti. Hän ei ollut varma, kumpusiko itku tuskasta vai ylpeydestä. Puvuntakin hihan alta pilkotti kallis kellonhihna, ja Mungo päätyi – ilman sen tarkempaa tietoa – siihen lopputulokseen, ettei kukaan katolilainen olisi voinut käyttää niin pröystäilevää kelloa.

Miehet tallustivat auringonpaisteessa. Heillä oli raskaat kantomukset: kädet täynnä ohuita muovikasseja, olkalaukku pullollaan

kalastusvälineitä ja selässä rinkka. Mungo kuuli heidän valittavan janoa. Hän oli tuntenut heidät vasta tunnin verran, mutta he olivat maininneet asiasta jo muutaman kerran. Heillä tuntui olevan koko ajan jano. »Nyt kyllä maittas ryyppy», miehistä vanhempi sanoi. Hän oli jo punainen ja kuumissaan paksussa tweedpuvussaan. Toinen mies ei ollut kuulevinaanakaan. Hän käveli jalat harallaan aivan kuin tiukat farkut olisivat hiertäneet reisiä.

Miehet johdattivat pojan linja-autoasemalle ja nousivat koloita kilistellen bussiin, joka veisi heidät Glasgow'n pohjoislaitaan ja Dumbartonin vihreille kukkuloille.

Bussin keinonahkaiselle takapenkille ahtauduttuaan miehet hikoilivat ja huohottivat. Mungo istui heidän välissään niin pienenä kuin suinkin kykeni. Kun miehet katselivat ikkunasta ulos, Mungo tutki heidän profiliaan. Jos jompikumpi kääntyi häneen päin, hän oli katsovinaan vastapäisestä ikkunasta ulos ja yritti vältellä katsetta.

Mungo painoi leuan rintaan ja yritti pysäyttää hermostuneen kihelmöinnin, joka levisi kasvoille hänen katsellessaan ohi vilisevää harmaata kaupunkia. Hän tiesi tekevänsä taas niin, nyrpistävänsä nenää, räpyttelevänsä silmiä, näyttävänsä siltä kuin olisi aivastamaisillaan, mutta ei kuitenkaan aivastaisi. Hän tunsu vanhemman miehen katseen kasvoillaan.

»En ees muista millon oon viimeks käyny kaupungin ulkopuolella.» Miehen ääni rahisi, aivan kuin nielu olisi ollut täynnä kuivaa paahtoleipää. Hän joutui toisinaan vetämään henkeä kesken lauseen, ja ääni vapisi aivan kuin jokainen sana voisi olla viimeinen. Mungo yritti hymyillä, mutta miestä oli vaikea katsoa silmiin, koska hänessä oli jotain viekasta.

Pukuun sonnustautunut muukalainen kääntyi takaisin ikkunaan päin, ja Mungo käytti tilaisuutta hyväkseen ja tarkasteli häntä kiireestä kantapäähän. Mies oli luiseva, melkein kuudenkymmenen tai vähän ylikin, mutta vuodet olivat selvästi vaatineet veronsa. Mungo oli nähnyt samaa sorttia ennenkin. Lähiön nuoret

protestanttihuligaanit vainosivat usein sen kaltaisia tyyppejä ihan huvikseen, piirittivät työmiesten klubin ulkopuolella notkuvat juopot, hätistivät heidät kalaperunakioskille päin ja kävivät sitten kimppuun kuin haaskalinnut, kun viimeiset kolikot putoilivat miesten risaisista taskuista. Kehno syöminen ja ankara juominen olivat kuihduttaneet tämän miehen ja saaneet ihon kellertämään. Ihoa oli liikaa ja rasvaa liian vähän, keltainen naama oli kurttuinen kuin ylikypsä omena.

Nuhruinen puvuntakki oli eri paria kuin housut, joiden polvet pussittivat kuin veltostunut iho. Takin alle puettua t-paitaa koristi South Sidessa toimivan putkifirman värikäs mainos, pääntien resori oli ratkennut ja irtoamaisillaan. Mungo mietti, olivatko nuo miehen ainoat vaatteet, sillä ne haisivat tunkkaisilta, aivan kuin niitä olisi käytetty sateella ja paisteella.

Mungon kävi jollain oudolla tavalla miestä sääliksi. Mies vapisi hieman. Välteltään vuosikaudet päivänvaloa hämärissä pubeissa hänellä oli lumihankeen viskatun whippetin hermostolliset reaktiot, kaltoin kohdellun koiran pitkät nytkähtelevät raajat ja pienet pälyilevät silmät. Hän näytti siltä kuin voisi millä hetkellä hyvänsä pinkaista pakoon.

Kun viimeiset kerrostalot katosivat näkyvistä, pukumies äännähti muutaman kerran vaimeasti täyttääkseen tyhjyyden, kutsuakseen toisia mukaan keskusteluun. Mungo painoi leukansa tiukasti rintaan eikä sanonut mitään. Nuorempi mies raapi jalkoväliään. Mungo katseli häntä syrjäsilmillä.

Tämä mies näytti vähän päälle parikymppiseltä. Hänellä oli yllään farkut, joihin pujotettu vyö kulki logon alta, ettei hieno Armanin merkki peittyisi. Hän oli komea – tai oli varmaan joskus melkein ollut – mutta hänessä oli jo jotain eltaantunutta kuin pöydälle unohtuneessa hyvässä lihakimpaleessa. Helteestä huolimatta hänellä oli yllään pullea pilottitakki. Kun hän riisui sen, Mungo näki käsivarsien kiinteät lihakset, jotka kertoivat raskaasta ruumiillisesta työstä tai vuosien tappeluista tai kenties molemmista.

Hiukset oli leikattu lyhyiksi. Otsatukka oli kammattu geelillä eteen pieniksi teräviksi piikeiksi, joiden muodostama sahalaita näytti siltä kuin se olisi leikattu harkkosaksilla. Mungo tuijotti rystysten rikkinäistä ihoa. Mies oli ihonväritään lämpimänruskea tavalla, jolla skotit harvoin ovat; ehkä hän olikin sukua kalaperunakioskin italialaisille tai tummien irlantilaisten kautta espanjalaisille.

Moinen romantiikka haihtui savuna ilmaan, kun mies sanoi leveällä Glasgow'n murteella: »Pyhän Christon jorinoista ei sitten tartte ottaa paineita.» Hän ei katsonut puhuessaan heitä kumpaakaan. »Ne on niin tylsiä ettei niillä leikkais ees leipää.»

Mungo jäi miettimään, miksi istui bussissa pyhimyksen kanssa, ja toinen mies jatkoi nenänsä kaivelemista. Kun pikkusormi hakeutui sieraimen, Mungo huomasi, että jokaisessa sormessa oli vaakunasormus ja kyynärvarsissa kiemurteli toisiinsa kietoutuvia tatuointeja. Mies oli sanojen peitossa rintamuksen logoista kenkiin, farkkuihin ja ihoon asti. Hän oli kirjaillut lihaansa ompeluneulalla naisten nimiä, jengien nimiä: Sandra, Jackie, RFC, The Mad Squad. Paikoitellen sininen muste oli levinnyt, lähtenyt valumaan ihon alla kuin vesiväri ja antanut sille kauniin violetin sävyn. Mungo luki käsivarsien tekstit tarkasti. Hän opetteli mahdollisimman monta niistä ulkoa.

Pyhä Christo työnsi kätensä yhteen muovikasseista ja kohotti viekkaasti silmää iskien Tennent's Super -sixpäkkiä. Hän tuijotti pienillä silmillään bussikuskin takaraivoa, irrotti kannakkeesta kaksi tölkkiä ja tarjosi niitä pojalle ja tatuoidulle miehelle. Mungo pudisti päätään, mutta nuori mies otti tölkin vastaan ja murahti kiitokseksi. Hän avasi tölkin ja painoi huulensa tiukasti aukosta pursuvan vaahdon ympärille. Tölkki tyhjeni kolmella kulauksella.

Pyhä Christo oli varmaan lukenut pojan ajatukset, koska sanoi: »Mä oon Pyhä Christo, koska käyn Hope Streetin AA-kokouksessa joka pyhä ja torstai. Ihan vaan ettei kukaan sekottas mua Castlemilk Chriisiin tai Punapää-Chrissyyn.» Mies otti

kulauksen tölkkistään, ja Mungo katseli kun hän yritti saada suulisen nielaistua. »Pyhä-Chris-torstai, kässäätkö, vähän niin kun Pyhä Kristoffer?»

Mungo oli kuullut vastaavanlaisista nimistä aiemminkin. Mou-Mou tunnettiin AA:ssa nimellä Mato-Maureen. Sillä nimellä toiset alkoholistit häntä kysyivät, kun Mungo vastasi käytävän puhelimeen. Soittajat halusivat varmistaa, etteivät olleet vahingossa soittaneet »Millerstonin Maureenin» tai »Milkin pikkumon» kotiin. Nuo pienet erot olivat tärkeitä, kun haluttiin pitää kiinni nimettömyysperiaatteesta.

»Joskus on niin peijakkaan paha olo, että pitäis käydä keskiviikkonakin, mutta en mä vaan voi.» Pyhä Christo kurtisti surullisena kulumiaan. »Kässäätkö?»

Mungo oli nähnyt paljon vaivaa ymmärtääkseen, mitä ihmiset todella tarkoittivat. Mou-Mou ja Jodie-sisko jaksoivat aina valittaa siitä. Se mitä joku sanoi ja miten se piti ymmärtää olivat ilmeisesti joskus kaksi eri asiaa. Jodie sanoi häntä hyväuskoiseksi. Mou-Mou sanoi toivovansa, että olisi kasvattanut hänestä ovelamman, sellaisen jota niin moni ei pystyisi höynäyttämään. Tuntui hassulta tuottaa jollekulle pettymys olemalla rehellinen ja olettamalla, että muutkin olivat. Kaikenlainen pelailu tuotti Mungolle päänvaivaa.

Pyhän Christon imiessä tölkkiään Mungo sanoi: »Ehkä sun pitäis käydä myös keskiviikkoisin. Siis jos on tosiaan tarvetta.»

»Niinpä, mutta kun tykkään lempinimestäni.» Käsi työntyi paidan alle ja veti sieltä pienen tinasta valetun pyhimysmedaljongin. Mies tiiraili sitä rokonarpista nenävarttaan pitkin. »Pyhä Christo. Se on näteintä mitä musta on ikänä sanottu.»

»Etkö sä voisi vaan kertoa sukunimeäsi?»

»Ei se sitten olis kovin anonyymiä», tatuoitu mies puuttui puheeseen. »Jos rupeisit purkamaan sydäntäs ja kertosit kaikille, mikä sua riivaa, nehän vois kailottaa sen pitkin katuja.»

Mungo tiesi oikein hyvin, että ihmisiä riivasivat monenlaiset asiat. Mou-Moun riivaaja innostui aina kun viinanhimo iski.

Hänen riivaajansa oli litteä, ankeriasmainen käärme, jolla oli kärpän kita ja nappisilmät ja kapisen rotan takkuinen turkki. Kahleissaan tempova viekas olio ravisteli äitiä ja pani hänet tekemään asioita, joista olisi pitänyt pysyä kaukana. Se oli ahne, ja se oli ovela. Joskus se torkkui, odotti että lapset lähtivät kouluun, antoivat äidilleen suukon hyvästiksi, ja kävi sitten Mou-Moun kimppuun, kuristi häntä kuin vapisevaa hiirtä. Toisinaan se taas käpertyi kerälle hänen sisäänsä ja painoi raskaasti sydäntä. Riivaaja oli aina, hyvinäkin päivinä, ihan pinnan tuntumassa.

Niinä päivinä kun Mou-Mou alkoi juoda, riivaaja ehkä vaikeni hetkeksi. Mutta joskus hän joi itsensä niin humalaan, että hänestä tuli ihan eri ihminen, ihan eri olento. Ensimmäinen merkki oli ihon veltostuminen, ikään kuin hänen oikeat kasvonsa olisivat liukuneet sivuun ja paljastaneet pinnan alla vaanivan vieraan naisen. Mungo ja hänen veljensä ja siskonsa kutsuivat tätä velttoa versiota Variksenpelätiksi, se oli kuin sydämetön, hitaasti laahustava linnunpelätin. Vaikka lapset kuinka rakastivat äitiään tai yrittivät pönkittää ja saada hänet ryhdistäytymään, hänellä oli hoivasta ja huomiosta huolimatta yhtä ontto olo kuin ennenkin.

Kun Variksenpelätti puhui, hänen leukansa roikkui velttona ja kieli pyöri suussa riettaasti, hekumallisesti, aivan kuin hänen olisi kauheasti tehnyt mieli nuolla jotain. Variksenpelätti epäili aina jäävänsä paitsi hauskoista pirskeistä, oli varma että kulman takana tai seuraavan rapun kätköissä tapahtui jotain jännempää. Kun hänestä tuntui siltä, hän kääntyi lapsiinsa päin ja hääti heidät pois kuin he olisivat olleet mitättömiä pikkulintuja. Variksenpelätti uskoi, että paremmat asiat, kirkkaammat valot ja hersyvämät naurut olivat lapsettomien naisten yksinoikeus.

Variksenpelätti ystäväystyi hetkessä vastikään tapaamiensa naisten kanssa ja kertoi pienen Black & White -viskipullon ääressä suurimmat salaisuutensa ja loukkaantui sitten verisesti, kun uusilla ystävillä ei ollutkaan yhtä syviä tunteita häntä kohtaan. Tappelun tuoksinassa hän sitten retuutti noita naisia pitkin lattiaa

ja portaita alas tai tuli itse retuutetuksi. Aamulla Mungo löysi käyttävän lattialta tuoksuvia hiustuppoja, kuin variksenpelätistä irronneita olkia, joita ulko-oven alta puhaltava tuuli lehyytteli. Joko hän tai Jodie imuroi ne Ewbankilla pois, eikä asiasta puhuttu sen koommin.

Jodie se oli keksinyt jakaa äidin kahtia. Aamun kalseassa valossa se auttoi Mungoa antamaan anteeksi, kun viina oli tehnyt Mou-Mousta kostonhimoisen ja kamalan. »Ei se ollu Mou-Mou», Jodie lohdutti Mungoa sylissään boilerikaapissa, »se oli vain vanha kamala Variksenpelätti, ja nyt se nukkuu.»

Mungo tiesi, miltä riivaajat näyttivät. Bussin rymistellessä pohjoiseen päin hän istui vaiti ja mietti omiaan.

»Toi kuski sais painaa nastan lautaan», tatuoitu mies sanoi. Hän työnsi kätensä jalkojen välissä lojuvaan kassiin, jonka paksua kangashihnaa koristivat värikkäät vieheet. Hän kaivoi kalastusvälineiden seasta tupakkapussin ja kääri paksun sätkän, kieli lipaisi paperia. Hän veti syvän henkosen ja puhalsi savun tyhjään olutölkkiin. Hän kupersi kätensä tölkin suulle kuin olisi pyydystänyt hämähäkin, mutta tupakan lemu leijui jo ympäri bussia. Useat matkustajat kääntyivät mulkoilemaan takapenkeille päin. Mungo nojautui pahoitteleva hymy huulillaan tatuoidun miehen yli ja avasi ohuen ikkunan salvan.

»Poltatsä?» mies kysyi ahnaiden imaisujen lomassa. Hänen silmänsä olivat täyteläisen vihreät, ja niissä kimmelsi kullanvärisiä täpliä.

»En.»

»Hyvä.» Mies imaisi taas keuhkonsa täyteen. »Se on epäterveellistä.»

Pyhä Christo ojensi vapisevan kätensä, ja tatuoitu mies irrotti vastahakoisesti otteensa sätkästä. Pyhä Christo veti henkoset ja täytti keuhkonsa aivan ääriä myöten. Kuivat huulet tarttuivat kosteaan paperiin. Tatuoitu mies tuuppasi Mungoa olkapäällään. »Kaverit sanoo mua Gallowgateks ku oon sieltäpäin kotosin.»

Hän suoristi vaakunasormuksensa ja nyökkäsi tupakoinnista tietämättömään bussikuskiin päin. »Sulla taitaa olla hermot pinnassa. Älä huoli. Jos toi alkaa soittaa suutaan ni saa vittu veitsestä.»

Pyhä Christo imi sätkää, kunnes poltti sormensa. »Tykkäätkö käydä kalassa?»

»En tiedä.» Mungo ilahtui nähdessään, että tupakka sammui.
»En oo koskaan kokeillut.»

»Sieltä mihin me mennään pitäis tulla haukea, ankeriasta ja puronieriää», Gallowgate sanoi. »Siellä voi kalastaa koko viikonlopun, eikä kukaan tuu kyselemään lupia. Ei ristinsieluakaan kahdenkymmenen, neljäkymmenen mailin säteellä.»

Pyhä Christo nyökkäsi yksimielisyyden merkiksi. »Joo, se paikka on niin lähellä taivasta kun kolmella bussilla voi päästä.»

»Neljällä», Gallowgate korjasi, »neljällä bussilla.»

Paikan syrjäisyys sai Mungon mielen apeaksi. »Syödäänkö ne kalat sitten?»

»Riippuu koosta», Gallowgate sanoi. »Kutuaikaan kalaa tulee joskus semmonen määrä että tarttis olla pakastin että sais kaikki talteen. Onko sun äitillä iso pakastin?»

Mungo pudisti päätään. Hän ajatteli Mou-Moun pikkuruista pakastelokeroa, joka oli paksun jään peitossa. Hän mietti, ilah-tuisiko äiti pulskasta puronieriästä, mutta ei oikein uskonut. Äiti ei tuntunut ilahtuvan mistään. Mungo oli viime aikoina tehnyt äidin sydämen levottomaksi, hän tiesi sen, koska äiti oli sanonut niin. Hän oli yrittänyt olla nauramatta, mutta oli kyennyt vain kuvittelemaan, miten äidin sydän käveli ympäri rintakehän olohuonetta ja väenteli kiihdyksissään valkoista nenäliinaa. Jodie oli pyöritellyt silmiään ja sanonut: »Kuuntele nyt ittees, Maureen. Onko sulla muka sydän?»

Kun bussi ohitti Dumbartonin ja näkyviin tulivat Loch Lomondin okranväriset rannat, Mungo nipisteli poskipäitään. Hän muisti Mou-Moun sanomat vaikeat asiat. Hän tiesi miksi oli täällä, se oli hänen omaa syytään.

»Paljonko sulla muuten on ikää?» Gallowgate kysyi.

»Viistoista.» Mungo yritti venyttäytyä koko pituuteensa, mutta kylkiluihin sattui vielä, ja vanhassa bussissa oli surkeat iskunvaimentimet. Hän oli keskikokoinen ikäisekseen, kasvupyrähdys oli alkanut viimeisten luokkatoverien joukossa. Isoveli Hamish tarttui häntä mielellään leuasta ja käänsi kasvot valoon päin. Tarkasteli Mungon ylähuulella versovaa hentoa tummaa huntua samalla tavalla kuin puutarhuri tarkastelee honteloa tainta. Puhalsi siihen ihan vain ärsyttääkseen. Vaikka Mungo ei ollut kovin pitkä, hän oli silti pidempi kuin Hamish. Hamish ei voinut sietää sitä.

Pyhä Christo ojensi kätensä ja nappasi pitkällä sormillaan poikaa ranteesta. »Oot aika hentonen. Oisin sanonu että kakstoista, enintään kolmetoista.»

»Onhan se jo melkeen mies.» Gallowgate kietaisi tatuoidun käsivartensa pojan hartioille. Ystävykset vaihtoivat viekkaan katseen. »Joko sun kivekset on laskeutunu?»

Mungo ei vastannut. Ne ikään kuin vain roikkuivat ihan rutuisina ja turhina. Jos ne laskeutuisivat niin mihin?

»Siis sun kassit?» Gallowgate tökkäsi kevyesti pojan jalkoväliä.

»En mä tiedä.» Mungo taittui kaksin kerroin suojatakseen itseään.

Miehet naureskelivat keskenään, ja Mungo yritti yhtyä nauruun, mutta hänen naurunsa oli vaivautunutta, puoli tahtia jäljessä. Pyhä Christo sai hakkaavan yskänkohtauksen, ja Gallowgate kääntyi inhoten takaisin ikkunaan päin. Hän sanoi: »Mungo, me pidetään susta huolta. Ei tartte yhtään murehtia. Me pidetään vähän hauskaa, ja sä saat tuoretta kalaa äitilles.»

Mungo hieroi arkoja kiveksiään. Hän ajatteli taas Mou-Moun levotonta sydäntä.

»Juu. Sun äitis on hyvä nainen. Semmoset on nykyään harvassa.» Gallowgate alkoi jyystää hampaillaan kuivaa ihoa etusormestaan ja syljeskellä sitä lattialle. Yhtäkkiä hän lopetti.

»Saanko mä kattoo?» Ennen kuin Mungo ehti väittää vastaan, mies sujautti kätensä anorakin helman alle, nosti sitä ja alkoi riisua poikaa. »Anna mä kurkkaan.»

Mungo nosti kätensä ylös ja antoi miehen nostaa paitaa, kunnes nailonkankainen anorakki peitti hänen kasvonsa ja sai kaiken leijumaan tyynessä sinisessä valossa. Hän ei nähnyt mitään, mutta kuuli miesten äänet ja heidän rahisevan hengityksensä. Apea henkäys, tauko, sitten huokaus. Gallowgaten sormenpää oli limainen kohdasta, jota hän oli jyystänyt. Hän painoi sen Mungon rintakehän tummuvalle ruhjeelle, ja Mungo tunsu kuinka sormi kulki pitkin rintalastaa ja sitten alimman kylkiluun kaarta aivan kuin mies olisi lukenut karttaa. Gallowgate tökki hänen kylkiluitaan ja sitten, kuin kokeillakseen, miten arat ne olivat, painoi ruhjetta sormellaan. Mungo sävähti ja yritti kiemurrella vapaaksi. Hän veti vaatteet takaisin alas ja oli varma, että kasvot hehkuivat tulipunaisina. Gallowgate pudisti päätään. »Kamala juttu. Äitis kerto siitä sotkusta mihin sä jouduit niitten saastasten feeniläiskusipäitten kanssa. Katolilaisten. Kieroja kun korkkiruuvit.»

Mungo oli yrittänyt olla ajattelematta sitä.

»Älä sure», Gallowgate virnisti. »Me viedään sut maalle. Vietetään oikee poikien viikonloppu. Tehdään susta mies.»

He vaihtoivat toiseen bussiin ja sitten kolmanteen ja odottivat sitten melkein kolme tuntia seuraavaa. Loch Lomond oli jo kaukana takanapäin, ja Mungosta alkoi tuntua, ettei miehillä ollut aavistustakaan, missä he olivat. Hänestä kaikki näytti samalta.

Humalaiset miehet makasivat pusikossa metallisen pysäkkikatoksen takana ja tyhjensivät viimeiset Tennent's-tölkit. Aina silloin tällöin Gallowgate viskasi tyhjän tölkin pensaiden yli maantielle ja kysyi pojalta, joko bussi oli tulossa. Mungo keräsi roskat maasta ja vastasi: »Ei näy.»

Hän hytisi auringonpaisteessa ja antoi kasvojensa nykiä vapaasti suu auki toljottavien muukalaisten katseiden ulottumattomissa.

Yksin ollessaan hän yritti hillitä nykimistä, mutta ei se koskaan onnistunut.

Täällä maalla oli kylmempää. Pohjoisen hidas aurinko tuntui juuttuneen taivaalle, mutta sen antaman lämmön vei laaksojen poikki pyyhältävä tuuli. Mungon nenä alkoi vuotaa. Hän oli ehkä myös palanut aamupäivällä auringossa.

Hän laskeutui kyykkyyn. Oikeassa polvessa oli rupi, iho oli kurtussa ja sitä kutitti. Mungo tarkisti katsoiko kukaan. Sitten hän painoi huulensa rupea vasten, pehmitti sitä kielellään ja imi, kunnes suuhun tulvahti metallinen maku. Hän tiesi, ettei välttämättä malttaisi olla nuolematta rupea uudestaan, ja veti siksi anorakin paljaiden säärtensä peitoksi ja kätki ne kalsealta auringolta koukistamalla polvet rintaa vasten. Lähiossa oli ollut niin harvinaisen helteistä, ettei hän ollut tajunnut ottaa mukaansa muuta kuin ohuet jalkapallosortsit. Mou-Mou oli hoputtanut repun pakkaamisessa eikä ollut estänyt häntä painelemasta ovesta ulos liian kevyissä tamineissa.

Hän veti paksun Fair Isle -villapaidan repustaan ja sujautti sen anorakin alle. Kuiva shetlanninlampaan villa kutitti laskeutuessaan hänen kasvoilleen. Hän varmisti että juopot makasivat yhä pensaikossa, veti sitten villapaidan nenälleen ja lipaisi sitä kielellään. Se tuoksui yhä raikkaalta ilmalta, sahanpurulta ja kusisen kyyhkyslakan happamalta ammoniakilta. Se toi mieleen kodin. Hän painoi neuletta peukalolla huultensa väliin ja sulki silmänsä. Hän tunki sitä suuhunsa kunnes yökkäsi.

Linja-auton saapuessa miehet olivat ympäröivissään. Mungo auttoi heidät kyytiin kasseineen ja onkivapoineen ja odotti sitten kärsivällisesti, että Pyhä Christo sai maksettua matkan. Juopunut mies hoippui ja taikoi jostain kourallisen hopea- ja kuparihiluja. Naiset, joilla oli ahavoituneet kasvot, puhusivat kärsimättömästi, ostokset sulivat heidän jalkojensa juuressa, ja Mungon niskaa kuumotti, kun hän kaapi kolikot Pyhän Christon kämmeneltä ja pudotteli niitä yksitellen alustalle. Hän tunsu silmiensä nykivän

ja helpottui, kun kuljettaja viimein sanoi: »Hyvä, hyvä, piisaa jo. Siinä on jo liikaakin.» Mungoa nolotti, ettei hän ollut ehtinyt laskea tarpeeksi nopeasti. Hän oli päässyt harvoin kouluun Mou-Moun sairastuttua taas juomiseen.

Kuski vapautti käsijarrun. Mungo ei kyennyt katsomaan maalaisnaisia silmiin, mutta naurahti kuullessaan, että hänen perässään lontostava Pyhä Christo toivotti hapannaamoille »upeaa ja onnellista iltapäivää». Gallowgate oli jo sikeässä unessa kalastusväline- ja muovikassikasan alla. Mungo istui hänen edessään olevaan penkkiin ja alkoi nyppiä mustaa kumitiivistettä ikkunaruuudun ympäriltä.

Pulsa linja-auto rytyytti mutkaista tietä eteenpäin. Aina silloin tällöin se pysähtyi jättämään pieniä valkoisia naisia pienten valkoisten talojensa eteen. Dieselmoottori hyrisi kehtolaulua, ja poika huomasi luomiensa käyvän raskaiksi päivän rasituksista. Tien ylle alkoi kaartua nuoria mäntyjä ja marjakuusia, ja niiden neulaset laikuttivat hänen kasvoilleen lankeavan auringonvalon. Mungo painoi päänsä ikkunaa vasten ja vaipui katkonaiseen uneen.

Hamish oli mukana unessa. Veli makasi kapeassa sängyssä huoneen vastakkaisella seinustalla. Siitä miten päivänvalo heijastui hänen paksuista silmäläseistään Mungo tiesi, että oli alkuilta. Hamish kauhoi muroja suuhunsa, ja suklainen maito valui hänen karvattomalle rinnalleen. Mungo makasi paikallaan, katseli vaiti veljeään. Hän nautti aina tällaisista hetkistä, kun joku ei tiennyt että häntä tarkkailtiin. Hamish hymyili itsekseen. Kasvojen vasen puolisko kurtistui riettaaseen virneeseen hänen selaillessaan lehden sivuja. Mungo näki alastomien naisten pingottuneet, maalatut kasvot, kun he vastasivat haarat levällään Hamishin virnistykseen. Mutta kun Mungo siirsi katseensa takaisin veljensä kasvoihin, Hamish katsoikin häntä eikä enää virnuillut. »Kuule Mungo. Onko tää kaikki mun syytä?»

Gallowgate ravisti pojan hereille. Hänen ylähuulensa oli tarttunut hampaiden pinnalle muodostuneeseen tahmeaan kalvoon,

ja hetkeen Mungo ei tiennyt, oliko kasvoilla hymy vai irvistys. Kun he kompuroivat ulos linja-autosta, Pyhän Christon nilkka petti ja hän rojahti ruohikkaiselle pientareelle. Sillä kohden tietä tervaleppien muodostama paksu katos teki ilman vihreäksi ja kosteaksi ja jähmeäksi. Pyhä Christo vääntelehti maassa ja kiskoi puvuntakkiaan tiukasti pulunrintansa ympärille. »Minkä helvetin takia sä et herättänyt meitä!» Hänen suupielissään oli vihaista vaahtoa. »Me ollaan saakeli soikoon monen mailin päässä sieltä missä meidän pitäis olla.»

»Enhän mä tiedä, mihin me ollaan menossa. Kaikki näyttää ihan samalta.»

Gallowgate siirtyi lähemmäs aivan kuin aikoi lyödä, ja Mungo sävähti vaistomaisesti, nosti kädet suojakseen.

»Voi helvetti.» Miehen hengitys haisi oluelta ja unelta. »Rauhotu nyt. Ei tässä tappelemaan ruveta.» Gallowgate nosti osan kasseista maasta ja heivasi ne olalleen. Hän lähti kävelemään suuntaan, josta linja-auto oli tullut, hortoili keskellä tietä, oikein yllytti autoilijoita ajamaan päälleen. »Sinne on monta mailia, eli pannaanpa vittu jalkaa toisen eteen.»

Autoja ei kulkenut kumpaankaan suuntaan, mutta Mungo ja Pyhä Christo paarustivat pientareen turvassa, ja heidän kanta-muksensa tarttuivat tuon tuostakin pensaiden piikkeihin. Mungo veti sinisen anorakkinsa vetoketjun kiinni kaulalle asti ja sitten vielä suun korkeudelle ja sen yli. Hän veti päänsä syvemmälle suppiloon ja muuttui nykiväksi silmäpariksi, jonka katse oli luotu maahan.

Kun he olivat kävelleet neljäkymmentä minuuttia, Pyhä Christo alkoi vaikeroida: sormia kalvoi, ja pyhäkengät alkoivat hiertää kantapäiden paperinohutta ihoa. Gallowgate mulkaisi häntä ja Mungoa kuin isä, joka ei saanut lapsiaan käyttäytymään siivosti. Hän tempaisi pojan käden suoraksi, käänsi peukalon pystyyn ja jätti hänet vahtimaan olematonta liikennettä. Gallowgate liukui pengertä alas, ja vanhempi mies meni perässä koko ajan vaikeroi-

den. He makasivat kiviaidan takana Mungon odottaessa tyhjän tien varressa ja yrittäessä saada heille kyytiä. Ketään ei kulkenut kumpaankaan suuntaan. Kauempana näkyi tien täydeltä lampaita.

Mungo ei tiennyt, paljonko kello oli, mutta leppien muodostaman katoksen alla oli kylmä. Hänen paljaat säärensä olivat sinisenkirjavat, joten hän keksi riisua anorakin ja sujauttaa jalkansa sen hiihoihin. Kun kylkiä alkoi paleltaa enemmän kuin sääriä, hän avasi vetoketjun ja puki anorakin takaisin ylleen. Kului tunti, sitten toinen. Yhtään autoa ei näkynyt. Mungo kuuli kuinka oluttölkit sihahtelivat auki kiviaidan takana. Aina silloin tällöin Pyhä Christo nousi seisomaan ja huikkasi jotain kannustavaa. »Hienosti menee, poika. Todella, todella loistavaa työtä.»

Miesmäinen nainen hätkähti silmin nähden huomatessaan pojan keskellä tietä. Yllättyneisyys muuttui peloksi ja sitten pettymykseksi, kun humalaiset miehet könsivät esiin pensaikosta. Mungo seisoi ruskean Ladan edessä, tukki naisen pakotien ja hymyili niin lämpimästi kuin suinkin osasi. Hän oli hämmäntävä näky säteillessään helpotuksesta ajovalojen himmeässä hohteessa.

Nainen ei päästänyt ketään heistä etupenkille, mutta takapenkillä, puristuksissa kahden vieraan miehen välissä, Mungo oli iloinen heistä hohkaavasta lämmöstä. Miehet olivat alkoholista kuumissaan, ja heidän turpeen hajuinen hengityksensä toi mieleen talviset nuotiot. Kylmyys oli vienyt Mungolta viimeisetkin itsenäisyyden rippeet, ja hän upposi ilomielin miesten kehojen lämpöön. Gallowgate lateli naiselle kaikki kohteliaisuudet, jotka suinkin osasi; Mungo kuunteli kuinka hän pinnisteli puhuakseen virheettömästi. Gallowgate pyysi että nainen veisi heidät painanteeseen, jonka kohdalta aita oli rikki ja josta lähti polku järven rantaan. Mungo ymmärsi, että paikkaa olisi ollut vaikea löytää kirkkaassa päivänvallossakin, saati tässä violetissa hämyssä.

Nainen ajoi hitaasti, pelkäsi takapenkillä istuvia miehiä, pelkäsi ettei löytäisi kohtaa, josta aita oli rikki, vaan joutuisi viettämään

heidän kanssaan pidemmän aikaa kuin halusi. Mungo näki kuinka hänen katseensa käväisi yhä uudelleen taustapeilissä, ja väläytti leveimmän koulukuvahymynsä joka kerta kun heidän katseensa kohtasivat.

»Minä en ole koskaan ennen nähnyt lampaita», hän sanoi.

Nainen hymyili, mutta pelkästään kohteliaisuudesta. Mitä tahansa Mungo tekikin, nainen tuntui kiusaantuvan entistä enemmän. Hänen ihonsa oli ahavoitunut, aivan kuin hän olisi tehnyt töitä tuulessa ja sateessa. Hänellä oli sarvisankaiset silmälasit ja käsin neulottu Aran-saarten villapaita, ja tuon vaatimattoman vaatekappaleen päälle oli huolellisesti aseteltu helminauha. Mungo katsoi kun nainen työnsi kaulakorun villapaidan alle.

»Me ei olla sukua keskenämme», Mungo sanoi hiljaa. »Nämä on meidän äidin kavereita, ja ne vie minut viikonlopuksi kalaan.»

»Loistavaa», nainen sanoi ilman loiston pilkahdustakaan.

»Joo.» Mungo tunsikin pakottavaa tarvetta kertoa lisää, kertoa jollekulle, edes tälle nirppanokkaiselle naiselle, kuka oli, kenen seurassa oli ja mihin häntä vietiin. »Ne on AA-kerhon jäseniä. Äiti varmaan ajatteli, että raitis ilma tekis meille kaikille hyvää.»

Aran-villapaitaan pukeutunut nainen irrotti katseensa tiestä vähän liian pitkäksi aikaa, ja auto ajautui pientareelle ja huojahti. Peukalo tai ehkä Bic-sytkäri tökkäsi varoittavasti Mungon paljasta reittä. Gallowgate halusi selvästi hänen vaikenevan. Mungo kuuli Pyhän Christon puhaltavan; mies maiskautti kiihtyneenä suutaan kuin nainen, joka ei voinut uskoa, miten paljon maito nykyään maksoi.

He ajoivat monta mailia kävelyvauhtia, etsivät epätoivoisesti kohtaa, jonka Gallowgate muisti kaukaisesta menneisyydestä. Mutta kun he viimein tulivat paikkaan, josta aita oli rikki, se oli juuri sellainen kuin hän oli kuvaillut. Nainen puristi käsilaukkunsa polvien väliin ennen kuin päästi heidät autosta ja kaasutti ykkösellä matkaan heidän keräillessään olut- ja kalansisälmyskassejaan.

»Nokkava akka. Kas kun ei vääntäny korvanlehteään kokonaan irti», Gallowgate naurahti.

Pyhä Christo tärisi aidan vieressä. Hänen huulensa väpättivät yhä tuohtumuksesta. »Mungo. Et sä voi tolla lailla loukata ihmisten yksityisyyttä.»

Mungo joutui kääntämään katseensa loittonevista perävaloista. »Anteeksi. En mä tiennyt.» Mungo oli vienyt Mou-Moun niin moneen kokoukseen Hope Streetille, että oli varsin hyvin perillä AA:n nimettömyysperiaatteesta.

»Mitä se sua haittaa?» Gallowgate sanoi. »Pikkumies vaan palpatti.»

Nyt Pyhä Christo tärisi kuin tivolin luuranko. Hän alkoi mutista hiljaa. »Meinaan vaan ettei kenenkään mainetta saa pilata tolla viisiin.»

Gallowgate katseli vapisevaa miestä, jonka pyhäpuku oli mudassa pusikossa makaamisesta ja jonka »kymmenen paria vitosella» -tennissukkia koristivat maantiepölyraidat. Sukkien kantapäät helottivat verenpunaisina kohdasta, josta kengät hierisivät. Gallowgate pudisti päätään. »En ois luullu sua noin kop-pavaks.» Hän kaivoi pusakkansa taskusta suklaakeksin ja ojensi sen pojalle. Iski hänelle silmää. Se oli anteeksipyyntö vanhemman juopon puolesta. Se kertoi että Gallowgaten mielestä Mungo oli okei, että yhdessä he kestäisivät Pyhän Christon oikut.

Alkoi tulla jo myöhä. Heidän kävellessään järvelle päin Mungo ajatteli, että miehet olivat aika erilaisia ollakseen kaveruksia – toisaalta hän tiesi, että alkoholi tasoitti loistavasti kaikki eroavuudet, se toi aina epätodennäköisiä ihmisiä yhteen. Hän oli omassa kodissaan nähnyt, kuinka erilaiset ihmiset pystyivät istumaan sulassa sovussa kaupasta kannettujen viinaksien ympärillä. Hän mietti tätejä ja setiä, jotka olivat astuneet ovesta sisään ja ryyppänneet äidin kanssa. Ihmisistä, joihin päin äiti ei olisi kadulla vilkaissutkaan, tuli kuin sukulaisia, kun he kävivät nostamassa työttömyyskorvauksensa ja vaihtoivat sen pieneen viskipulloon.

Järvelle ei ollut kunnon polkua, maata peitti saniaisten muodostama matto. Päivänvalon viimeisissä sinisissä rippeissä Gallowgate pujotteli koivumetsässä rinnettä alas kohti järveä, jota ei vielä näkynyt. Pyhä Christo ei pysynyt vauhdissa. Mungo kuuli murjottavan miehen mutisevan itsekseen ja pysähtyi silloin tällöin hymyilemään hänelle, mutta Pyhä Christo vain seisahtui hypistelemään koivun pehmeää tuohta aivan kuin se olisi ollut kovinkin kiehtovaa.

Mungo ei ollut juuri koskaan käynyt kaupungin ulkopuolella, ei ollut koskaan käynyt missään, missä vehreys ei olisi jossain vaiheessa loppunut. Kerran hän oli vaellellut Garthamlockia ympäröivillä hoitamattomilla pelloilla, mutta ne oli pilattu poltetuilla autoilla ja sohvilla, joiden pehmusteet olivat pursuneet ulos, eikä pitkässä heinikossa voinut juosta, koska siellä saattoi olla jotain, joka viiltäisi nilkat haavoille. Nyt, heidän kävellessään metsän halki, hänen päätään huimasi ajatus, että hän oli yksi harvoista ihmisistä, jotka olivat koskaan käyneet siellä. Ei kuulunut mitään, ei lintujen laulua, ei metsänpohjassa kipittävien eläinten ääniä. Tuntui rauhoittavalta olla osa jotain niin turmeltumatonta.

He näkivät vanhan lampaan valkoisen kallon ja luurangon. Gallowgate siveli kippurasarvia sormillaan ja selitti, että kallo oli kuulunut pässille, »mieslampaalle». Mungo kaiveli anorakkinsa taskua, kunnes löysi Jodielta saamansa kertakäyttökameran. Rulla oli jo puoliksi täynnä, filmiä oli tuhlatu hölmöihin räpsyihin Jodiesta, joka oli kokeeksi leikannut itselleen otsatukan. Kasvillisuuden keskellä kuului vain eteenpäin kelautuvan filmin *ritsritsräts*. Salamavalo pysäytti heiluvat lehdet. Pyhä Christokin lakkasi valittamasta.

He ylittivät jonossa hämärän aukean. Gallowgate kyykistyi näyttämään Mungolle, miltä nokkoset näyttivät, ja kun he tulivat nokkosmeren laitaan, hän heivasi paljassäärisen pojan selkäänsä. Gallowgate rynnisti aluskasvillisuuden läpi kuin satuloitu muuli. Hän hirnahti, kun hurja meno sai Mungon hekottamaan. Mitä

hereämmin Mungo nauroi, sitä kovemmin Gallowgate laukkasi, kunnes Mungon kiljahdukset kaikuivat puiden paksusta lehvästöstä ja Gallowgate puuskutti raskaasti.

Oli ensin tuntunut oudolta kietaista paljaat koipensa Gallowgaten vyötäisille, mutta hänen selässään oli turvallista olla. Laskettuaan Mungon takaisin maahan mies hinkkasi hänen säärensä lämpimiksi, ja Mungo mietti, oliko saanut hänestä väärän kuvan. Hän vilkaisi polkua ylös, mutta Pyhää Christoa ei enää näkynyt eikä kuulunut. Se ei tuntunut huolettavan Gallowgatea, hän vain sylkäisi saniaisten sekaan ja marssi eteenpäin.

Kun he saapuivat järven rantaan, aurinko oli jo laskemassa kukkuloiden taa. Tiheän metsikön jälkeen järvi avautui yhtäkkiä heidän eteensä ja tuntui Mungosta melkein liian suurelta. Hän kompuroi vesirajaan.

Päivä piirsi viimeiset värinsä taivaalle, ja kun kaikkein pehmeimmätkin violetin ja aprikoosin sävyt haihtuivat horisonttiin, Mungoa suretti ettei hän ollut ehtinyt paikalle aikaisemmin. Hän kallisti päänsä takakenoon ja käveli ympyrää. Taivas hänen yläpuolellaan tummui sinisenä, ja sitä kirjoivat himmeät sitruunankeltaiset juovat. Hän ei ollut tiennyt, että taivaalla voi olla näin paljon sävyjä – vai eikö hän vain ollut ennen kiinnittänyt niihin huomiota? Katseliko kukaan Glasgow'ssa taivaalle?

Häneltä pääsi pieni ihastunut huokaus. Taivaan koko kauneus kuvastui järven pinnasta, aivan kuin luontoäiti olisi rehennellyt. Gallowgate virnuili ylpeänä. »Ootas kun näät yötaivaan. Semmosta mustaa et oo ikänä nähny.»

Gallowgate tarjoutui nostamaan Mungon olkapäilleen, jotta poika ehtisi nähdä vastarannan ennen kuin se katoaisi tyystin hämäänsä. Siltä korkeudelta katsellessaan Mungo ajatteli, että järven täytyi olla kaksi mailia leveä ja sata mailia pitkä.

Vastarannalla järveä reunustivat jyhlät kukkulat, joiden rinteissä oli halkeamia aivan kuin kallio olisi repeytynyt esiin kasvillisuuden alta. Väreiltään ne olivat laikukkaita ja kirjavia.

Mungosta näytti siltä kuin rinteet olisi kääritty valtavan suureen kuluneeseen mattoon. Sammalenvihreä ja likaisenruskea olivat paikoitellen hankautuneet pois ja paljastaneet harmaan graniitin; se näytti lattialta, joka pilkkotti kokolattiamaton rei'istä. Siellä täällä kasvoi purppuranpunaista kanervaa ja kullankeltaisena kukkivaa piikkihernettä, ja muutamassa kohden pienet valkoiset lumitaskut tarrautuivat kaikkein syvimpiin halkeamiin.

Vasemmalla järvi kapeni näkymättömiin. Oikealla se teki laiskan mutkan ja katosi mäntyjen muodostaman seinämän taakse. Mungo ajatteli, että se oli kymmenen kertaa suurempi kuin hänen kotilähiönsä, ehkä suurempi kuin koko Glasgow'n kaupunki.

Hän oli kaksi kertaa nähnyt meren. Siellä vesi värisi ja velloi koko ajan, mutta täällä veden pinta oli peilityyni kuin lätäkössä. Ei näkynyt muuta liikettä kuin vedenpinnan tuntumassa parveilevat sääsket, joita tavoittelevat nälkäiset kalat saivat pinnan karehtimaan. Järvi näytti sanoin kuvaamattoman kylmältä ja syvältä. Se näytti surulliselta aivan kuin se olisi unohdettu. Vaiteliaalta aivan kuin se olisi varjellut salaisuuksiaan.

Gallowgate laski pojan maahan. Hän hinkkasi Mungon kylmää selkää käsillään ja harppoi sitten rantaa reunustavien kivenlohkareiden yli. Sammalen peittämän rinteiden painanteessa oli kasa karkeasti lohkottuja kiviä, jotka muistuttivat etäisesti majaa. Majassa oli kaksi samansuuntaista seinää, ja Mungo erotti myös romahtaneen oviaukon ja peräpäädyn. Majan edessä oli nuotiopaikka ja puoliympyrässä isompia kiviä istuimiksi. Varjoissa pörräsi pulskia, pistäviä sääskiä.

»Kyllä niihin tottuu», Gallowgate sanoi ja ojensi pojalle ison hierakanlehden. »Hinkkaa jalkojas tolla ni pärjää.» Mungo hieroi paljaita sääriään, kunnes ne olivat vihreät ja niljakkaat lehtivihreästä. Sääsket eivät tuntuneet siitä lannistuvan.

Pyhä Christo hoippui esiin metsänrajasta. Hän löntysti rantaan ja upotti jalkansa jääkylmään veteen. Kulmikkaan luisevana ja harmaissa tweedvaatteissaan hän oli kuin kivi muiden joukossa.

Gallowgate johti leirin pystyttämistä kivistä rakennetun nuotiopaikan ympärille. Hän riisui muodikkaan nailonpusakkansa, ja italialaisten farkkujen polvet olivat pian kosteat, kun hän purki muovikassien sisällön maahan. Hän kaivoi rinkasta kaksi ohuen näköistä telttaa ja pystytti kahden hengen teltan hylätyn majan sisään. Pienemmän teltan hän laittoi toiselle puolelle leiriä kuivien liuskekivien päälle, mahdollisimman kauas toisesta. Mungo auttoi häntä painamaan kaarevat metallitapit kivellä maahan. »Eikö telttöjen pitäis olla lähempänä toisiaan?»

Gallowgate katsoi häntä ja pudisti päätään. Hymy oli ilmeisesti tarkoitettu ystävälliseksi, mutta siitä puuttui lämpö, ja Mungo oli näkevinään kapeilla huulilla uhkaavan häivähdyksen. Ehkä Gallowgate oli samanlainen kuin Hamish, ei pitänyt siitä että hänen arvovaltansa kyseenalaistettiin.

»Ei. Parempi että ne on kaukana nuotiosta», Gallowgate sanoi. Hän veti tukinarun tiukemmalle ja näppäili sitä tarkastaakseen kireyden. »Kai sä haluut nähdä tähdet?»

»Hämmästyttävä tyrmäysisku
suoraan sydämeen.»

– PUBLISHERS WEEKLY

1990-luvun glasgowlaisessa lähiössä tärkeintä on olla kova, miehekäs ja valmis tappeluun – eikä Mungo Hamilton ole näistä mitään. Hänen isänsä on kuollut, äitinsä juo, veljensä johtaa jengiä ja siskonsa yrittää tilanteessa parhaansa.

Kun protestanttinen Mungo kohtaa katolisen Jamesin, kaikki mullistuu. Poikien ystävyys syvenee rakkaudeksi, joka heidän pitää monesta syystä salata.

Heidän ainoa turvapaikkansa on Jamesin rakentama kyyhkyslakka. Ja yhteinen toive toisenlaisesta tulevaisuudesta.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-49252-9